

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 72. ANUL XIII.

Telegrafulu ese de doua ori pe septeman: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a oiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu ann 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 12/24 Septembre. 1865.

„Zukunft“ in nr. 35 din 2 Sept. aduce urmatoriulu articlu:
Cestiunea dietei si uniunei transsilvane.

La tempulu seu s'a fostu imputatu si inca cu dreptu dlui de Schmerling, ca elu aru fi infiintiatu o dieta transsilvana nu in interessulu autonomiei marelui principatu si a natiunitatiloru sele, ci numai ca mijlocu pentru scopu, spre a ajunge prin dieta la dismembrarea Transsilvaniei din legatur'a tieriloru coronei unguresci si pentru ca sa se tramita deputati la senatulu imp. februaristicu. Tocm'a pentru ca amu cunoscutu tendinti'a acest'a inca dela inceputu, amu combatutu cu tota energia politic'a schmerlingiana si fatia cu Transsilvani'a, de-si aceea intr'atata au fostu Româniloru binevenita, incatu li-au ajutat emanciparea natiunitatitiei si confessiuniloru loru.

Aceesi politica a tendintiei, in sa in modu opusu si pelanga aceea si mai nefavoritiuru urmarescu in Tranni'a Magiarii astadi ca si in 1848.

Pentru cea mai mare parte a partidei liberale magiare, semburele cestiunei e, ca diet'a si cancelari'a aulica tranna sa se delature si ca individualitatea politica a marelui principatu sa se contopésca in „senatulu ungurescu“, unde dupa parerea aceloru liberali, Transsilvani'a nemijlocitu sa-si tramita deputatii sei. Pecandu asiadara politic'a schmerlingiana lasa Tranniei cancelari'a aulica si diet'a si prin acestea, deca nu esentia, celu putinu simbólele autonomiei, centralisatorii din Pest'a cauta a lua dela Tranni'a amendoue.

Asia numitii conservativi vechi asecura in organele lor, ca ei nu voru o astfelu de absorbire a marelui principatu prin Ungari'a; in sa abstragendu dela pretiulu acestei asecurari si dela poterea problematica a fractiunei acestei prin care sa pota da valóre acestei dorinti, este afara de tota indoiel'a, ca conservativii in Transsilvani'a nu dorescu decatu o dieta ca cele dinainte de 1848, prin urmare programulu lor e mai perniciosu Româniloru din marcele principatu chiaru si decatu sistemulu schmerlingianu.

E dreptu, ca cestiunea transsilvana e unu nodu gordicu, care la parere abia se pote desnodá; dar vin'a cea d'antaiu, de a o fi adusu la starea acest'a, cade asupr'a Magiariiloru. De ca diet'a transsilvana la 1848 in locu de a pronuncia prin conclusulu uniunei nimicirea autonomiei tieriei in favorea ranei magiare, s'aru fi inoitu la dreptele cereri ale Româniloru, o aru fi inarticulatu pre acest'a de a patr'a natiune, si apoi dupa finirea acestui actu, in contielegere cu Români aru fi lutu cestiunea uniunei la pertractare, atunci conclusulu privitoriu la uniune, s'aru fi potutu realisa intr'unu modu prin care s'aru fi potutu pastra si autonomi'a tieriei si dreptele lor interesse natiunale.

Astadi este de lipsa mai antaiu de tote a se sterge pe catele fa c e r e si l a s s á r e i din 1848 si din er'a schmerlingiana comisse fatia cu Tranni'a, realisandu o dieta, carea sa nu eschida natiunea romana ca pe o natiune fara drepturi politice, ei sa formeze o legislativa, in carea sa fia egal representate tote interessele. *)

Aru crede cine-va, ca drumulu celu mai siguru la acest'a aru fi, ca deca dlu de Mailatu cugeta, ca interessele Magiariiloru si Secuiloru n'aru fi destulu de asecurate in diet'a din 1863, sa asterna acestei diete intr'o propositiune revisiunea ordinei electorali din 1863.

De ca cumva drumulu acest'a aru displacea si s'aru alege altulu mai precariu, atatu in privinti'a dreptului, catu si a politice, adeca drumulu octroierei, atunci, deca cumva se vede intr'acest'a espressionea leala de serguinti'a de a face dreptate deplina toturoru natiuniloru din Transsilvani'a, nici unu

cugetatoriu dreptu nu va condemna actiunea acest'a din simpl'a cauza, caci nu coresponde neconditionatu mandatulu dreptulu formalu. Pentru ca nu e de a trece cu vederea, ca tocma intrebarea, ca ce aru fi in Transsilvani'a formalmente dreptu in valóre si nedisputaveru, este unu maru de certa, multiamita bresieloru, pe care dela 1848 incóce pana in tempulu mai din cóce le-au indreptatu tendintiele de nivellatu centralistice, atatu dela Vienn'a catu si dela Pest'a in dreptulu marelui principatu.

Uniunistii magiari au stricatu dreptulu istoricu transsilvanu dela 1847, evenemintele dela 1848/49 legile unguresci transsilvane dela 1847, iara politic'a schmerlingiana ambe memoratele continuitati de dreptu, si asia trebuie sa constatamu acelu adeveru tristu, ca fundulu dreptulu transsilvanu e celu mai spartu dintre tote fundurile de dreptu cate numai suntu sparte.

Acum ori se restituie unilateralu dreptulu dela 1847 ori celu dela 1848, in tote casurile acestea dreptatitiei i-aru merge mai multu seu mai putinu reu, fiindu, cum s'a disu, dreptatea carea este esentia toturoru drepturiloru, sacrificata dreptulu formalu disputatu seu disputabilu.

Asiadara dreptate nu numai aseptomu, dar si ceremu noi in rendulu celu d'antaiu dela dlu de Mailatu — carele precum scimu guverná causele Transsilvaniei. —

Institutiunea regalistiloru, censulu, impertirea districtelor de alegere si conducerea actului de alegere, suntu in Transsilvani'a (? Red.), mai multu ca in ori care alta tiera de corona totu atatea puncte de manecare, de a constitui o dieta pentru deosebite tendintie.

Istori'a e martura!

De s'aru incheia odata er'a politice centralisatore pentru Tranni'a si de o aru documenta acest'a ordinea alegeriloru venitore — atunci noi amu fi cei d'antaiu, cari li-amu svatuf Româniloru si Sasiloru a lua parte la opulu celu mare alu impacarei, de sine intielegandu-se, pelanga conservarea toturoru drepturiloru loru natiunale.

De ca in sa alegerile, ceeace e de temutu iara aru fi o maestria a tendintiei, destinate, de a servi interesselor natiunale unilaterale, pe socotel'a altoru egalundreptatite, atunci noi amu fi cei d'antaiu cari amu dice Româniloru: perseverati in positiunea de dreptu de pana acum, favoritore pentru voi si protestati prin retinerea vostra contr'a creatiunei tendentiose, carea, pentruca ignoréza mandatele dreptatitiei nu pote nici decum sa aduca Transsilvaniei aceea de ce insetéza: bunastarea si pacea.

In fine trebuie sa indreptomu catra Escel. Sea ministru presiedinte cont. Belcredi o observare plina de ingrijire. Noi ca federalisti nu trebuie sa mai asecuramu, ca deploramu conclusulu dietei tranne din 1863, prin care au inarticulatu patent'a din Fauru, dara e de a se considerá ca aceesi dieta au priimitu si diplom'a din Octobre si noi scimu din isvoru siguru, ca Români transsilvani atunci ca si acum afla garanti'a cea mai buna de autonomi'a Tranniei in diploma; iara la senatulu imperialu alu patentei din Fauru au tramisu deputati numai ad hoc.

Acum deca aru succede influintiei magiare a aduce in valóre o ordine noua de alegeri pentru Transsilvani'a, prin carea Magiarii si Secuii va sa dica elementulu dualisticu aru preponderá, atunci in Tranni'a factoriloru partinitori principiloru federalistice cuprinse in diplom'a din Octobre li se astupa gur'a, eara dualismulu i s'aru crea o surescentia mare de potere. Ce aru insemna acest'a, barbatulu de statu Belcredi nu trebuie ca sa i o desfasuramu mai de aprópe. Videat consul!

*) Aducemu inca odata aminte cetitoriloru ca articulu s'au scrisu inainte de publicarea rescriptului imp. Red.)

Tragemu din diuariulu „Europ'a“ o corespondintia a sea

din Austria o recomandăm lectorilor nostri ca foarte importantă atât ca politică generală austriacă cât și din punctul de vedere al naționalității române.

„Eată o cestiune vitală și care va lua mari dimensiuni. Această provincie (Transilvania) situată la extremitatea orientală a monarhiei nimeni nu se îndoiesce nici de importanța sa de moment, nici de interesul ce i se da. Germanii și Magiarii și-o dispută, această în numele dreptului cel nou. Ea a servit de motivul lui de Schmerling pentru a constitui Reichsratul său, ea va servi acum Magiilor pentru a transforma dietă lor din Pest în Reichsrat ungiuresc, după expresiunea consacrată în 1848. Noi vedem de o parte în furierea februaristilor într-o așară bună ce au cucerit la 1863, cu atâtea lăburi, chiar și cu existența lor, precum și aceea a capilor partitii ungiuresci de a restrânge prada lor dela 1848, piatra ungiulară a edificiului.

„Ce este de făcut? A împărți Transilvania în virtutea unei nouă sentimente a lui Salomon; sau a dice bravilor locuitori ai acestui mare Principat: Petreceti alternativ o sesiune la Reichsratul din Pest, și altă la Reichsratul din Viena? Cestiunea este anevoia de rezolvată în drept și în fapt. După toate acestea în ochii februaristilor, Transilvania a fost totuși atât de reunită cu Reichsratul austriac prin votul său dela 1863, cât și cu Reichsratul din Pest prin votul său dela 1848. Diariele din Viena voru disputa în van cu cele din Pest, chiar într-o sută de ani ele nu voru adjuge să se convingă. Numai guvernul poate aduce vreun remediu la această, fiindcă după cum se știe, densul este care a făcut reul.

„Deci, guvernul, adică Ministeriul Majlát-Belcrédi, pare că e decis de a reveni asupra actelor Ministeriului Schmerling - Nadásdy, și de a provoca un vot al dietei transilvane în favoarea unei nouă uniuni cu Ungaria. Să afirmăm că decretul de convocare a dietelor din Pest și Transilvania voru apărea peste câte-va zile, înainte de 15 Septembrie, și ca dietă transilvană se va aduna cu o luna sau trei săptămâni înainte de cea din Pest. Până atunci, se va prepara terenul pentru a adjuge la rezultatul dorit; s'a chemat la Viena omenii cei mai considerabili din provincie, precum comitele Miko, bar. Kemény, capii partitii magiare; d. Schmidt, comes alu Sasilor; Metropolitii Siagun și Sterc-Siulutiu, unul grec ortodox, altul grec de ritul unit; (Noi despre acest din urmă nu avem știri să fie fostu chemat. Red.); acești oameni politici și demnitari cât se influențează asupra clientilor (?Red.) lor ai pune în poziție de a revoca secesiunea din 1863. Printre această se va alungă legea electorală din 1862, pentru a reveni la aceea din 1848; nu știu de ce populațiunea română este bine tratată după această lege, și de ce voru esista alegatori. Se va transferă chiaru resedinta guvernului și a dietei la Klausenburg, (va să dica Clusiu. Red.) orășu cu un caracter cu totul magiar, și după această, de ce alegerile voru lasă ce-va de dorit, se pot convinge trimițându la dieța unu numeru nedeterminat de regalisti.

Eu unul nu mă îndoiesc unu minut că uniunea iareși nu se va vota, dară asi vrea să fiu incredințiat asupra unui alt rezultat. În data ce Ungaria și Transilvania se vor reuni și se va convoca la Pest unu parlament ungiuresc, este evident că constituțiunea din Februarie va înceta de a esista. Atunci va trebui că guvernul să trateze cu acestu parlament, și să ajungă a încheia o învoire cu Ungaria, cari nu voru mai avea trebuința de nimic. Ce se va întreprinde de ce compromisul nu va avea loc, de ce Ungaria, ne mai avându trebuința de nimic voru propune nise condițiuni de primire precum: ministeriu responsabil, unire personală, etc., etc? Cum se voru apărea integritatea și interesele generale ale monarhiei, de ce s'au sfermat lănturile ce le ținu împreună, adică Constituțiunea din Februarie înainte de a o îndeplini printr'alta? „Tromp. Carpp.“

Sabiu 10 Sept. „Herm. Ztg.“ de ieri aduce un telegram din Viena în care, după isvora demne de credință spune, ca oficială „W. Ztg.“ va publica astăzi un manifest imperatesc, în care ideea principală exprimată în diplomă din 20 Octombrie 1860 se pune ca basă normativă pentru regimul imperial și în care serbatoresce și irrevocabil se statorosește dreptul popoarelor de a conlucra dîcîndu în reprezentatiuni legale asupra lucrurilor atîngătoare de legislațiune și de finanțe. Mai departe provocându-se la hotărîrile articolului 6 alu legi fundamentale publicate cu patentă p. n. din 26 Febr. 1861 vestese de nouă că constituțiune imperială, complexă tuturor legilor precedente, aceluor reintrate în viață și aceluor de nou emise. Amintese cu recunoștință de această, cari pentru deslegarea unor cestiuni mari privitoare la statul întregu au tramis ablegati la Viena, dară fiindcă dorința Imperatorului este de a fundă o constituțiune durabilă, în care să se

cuprînda condițiunile principale a tuturor legilor fundamentale și la care să poată participa liberu toate popoarele austriace, că să nu se sacrifice esența pentru forma Imperatului au hotărîtu pași pe o cale împacătoare cu reprezentatiunile tierilor din resaritul monarhiei și a propune dietelor din Ungaria și Croația diplomă din Octombrie și patentă din Februarie spre primire.

De ore ce nu e cu potința că unul și același obiect în o parte a monarhiei să fie obiect de desbatere și în altă obligatoriu, asi legea despre reprezentatiunea imperială să sîsteza deocamdată cu acea reseratiune, că rezultatele tractărilor din părțile resaritene, de ce cum-va voru cuprinde vre-o modificatiune, ce s'aru împacă cu unitatea imperiului, să le poată asterne înainte de sancționare celorlalte reprezentatiuni de tieri, spre a-și da și ele ponderosele lor pareri.

Imperatul deplânge, ca pasul acest, ce numai eră de evitat, împedea și reprezentatiunea senatului augustu imperial și dechiara că e problema regimului acum, ca lucrurile care nu suferă amănare, cu deosebire cele ce privesc finanțele și economiă națională, singuru să le isprăvescă.

— Diariele de Viena ne aduc un rescript din 18 Sept. prin care se convoca pe 23 Novembre c. n. dietele din Boemia, Galitiă Lodomiriă și Cracoviă Dalmatiă Austriă de Jos și de Sus, Salzburg, Stiriă, Carintiă, Carnioliă, Bucovina, Moraviă, Silesiă, Tirolu, Voralberg, Istriă, Goritiă și Gradisea și senatul Cetății Triestu. — Dietă ungiurescă se dice, că se va conchiama pe 10 Decembrie.

Banatu. Bogșiă montana, în finea lui Augustu. Prea on. Redacțiune! Citindu în multu pretinutul jurnal „Telegrafu Romanu“ cum on. Preoti din mai multe părți ale Banatului, s'au adresat cu gratulațiuni către Ilustritatea Sa, Domnulu Episcopu alu diecesei Caransebesiului Ioane Popasu; deci bună cuviința aduce cu sine, că și noi docinții romani gr. or. din tractul Bogșiei, să ne arătăm simțămintele de bucurie către Archipastorul nostru, și supremulu Inspectoru alu școlilor noastre, prin urmatorea gratulațiune aicea alaturată, cu carea ne-amu adresat către Ilustritatea Sa D. Episcopu susmenționat.

Rogăm pre on. Redacțiune să binevoiască a o publica în „Tel. Rom.“ precum urmăza:

Ilustrissime Domnule Episcopu alu diecesei Caransebesiului nouă grațiose!

Animele și sufletulu nostru e plin de bucurie, ca după atâtea doru, lupte și suferințe amare a poporului român, Te putem saluta în acestu grad, alu demnității între noi. Bine știi Ilustrissime Domnule! că noi că și totu poporul român din mosi și stramosi insetosiemu după cultură! Ce condeiu va să descrie nemărginită noastră bucurie, vedîndu că sôrtea noastră e incredințiată Ilustr. Vostre, pe carele Te scim că esti Român adevărat și patriotu bun; deci cu ocaziunea intrării a Ilustrității Vostre în nouă demnitate de Episcopu alu nostru, avemu fericire a Te da dreptu semnu alu iubirii și considerațiunii cu carea suntemu în privința Ilustr. Vostre, afla atunci Ilustrissime Dle Episcopu, că cu sufletulu nostru și cu animă suntemu rogandu pre Ddieu santulu pentru bună sanetate și susținerea Imperatului nostru, carele intru a s'abunetate, și întiepciune dela Ddieu: au binemeritu în merita Ilustră persona a Ilustrității Vostre, a Te incredințiat Archipastoria Românilor gr. or. din diecesă Caransebesiului, și cu totu dreptulu, că prin această faptă vedem reversandu-se dîorile a unui venitoriu mai suridatoriu pe cerulu azuru alu Romanimei, ce până acum eră incinsu cu nuori întunecosi gelindu apunerea gloriei strabune, ce de seclă eră adancată în abisul nimiciei. Vedem ivirea unei epoce nouă pe campulu istoriei naționale care până acum eră potemu dice că n'au fostu altă, decât suferințe amare.

Primese Ilustrissime Dle Episcopu! cea mai profundă închinăciune și reverință din partea docinților romani gr. or. din tractul Bogșiei, cari roga pre atotpoternicul Ddieu să ve țina la multi fericiti ani, că pre unu bunu lucratoriu alu viei Domnului, spre folosulu școlilor, și alu sfintelor Sale Biserici în pace, întregu, cinstitu și sanetosu, intru dile îndelungate, dreptu îndreptandu cuventulu adevăratulu seu.

Ai Ilustrității Vostre

Cei mai umiliti fii.

Bocșea montana (Comitatulu Carasiu) în Septembrie 1865.— Așteptandu mai de multu o ocaziune binevenită prin care amu pot da și noi publicității unele dovede eclatante despre procedură și rezultatulu activității administrațiunii comitatense, nepotendu a lua inițiativă privindu pe înțelegința română din Lugosi de regulatorii nostri, — acum în consonanță cu articolulu din Lugosi de dte 12/24 Augustu a. c. ne încumetăm și noi din părțile acestea a aduce la cuno-

scinți'a onoratului publicu mai multe nedreptăți speciali — cari sunt comise din partea administrațiunei comitatense spre dauna interesului generalu și-su acomodate de a înaintă suferințele, de cari națiunea noastră prelânga tôte nișuțiile barbatilor de incredere, cari nepreruptu pörta luptele inversiunate, și prelânga demandatiunea cea mai sacra a Maiestatei Sele preagratiösului nostru Imperatu, nici in diu'a de astadi nu se mai pöte eliberá, rogandu pre onorat'a Redactiune a dá locu in preastimata-i fôia corespundintei acestei'a și a publicá urmatoriulu assertu :

Candu Maiestatea Sea preagratiöse s'a induratu a demandá : cumca in părțile desu locuite de Români sa se aplice numai barbati apti din sinulu națiunei acestei'a, avemu a comentá condițiunea sub carea-i tiesutu motivulu principale a preanaltului rescriptu respectivu, și a demustrá cumca faptele contrarie, staverescu nunumai apesarea naționala pentru Români, ci chiaru ignorarea invederata, și cerbică'a netiermurita fatia cu prescriesle mai 'nalte și preste totu cu voi'a preanalta și intentiunile parintesci ale Maiestății Sele; căci déca rescriptulu acel'a contine apriatu condițiunea de aplicarea Româniloru in oficiuri prin comitatele române — pasulu ce dice : „Zur Beseitigung der Befürchtungen der Romanen hinsichtlich ihrer Sprache und nationalitaet“ nu pöte fi numai figurativu, ci manifestarea dorintiei resolute a preagratiösului monarchu, de a pune in viétia factică principiulu naționalității și a realisá dorintiele poporului românu, încátu pentru buna starea materiala, asiá și pentru desvoltarea lui in cultura și sciintia. — Prin urmare Români apti debuie sa fia preferiti altoru competinti neromâni la ori ce ocaziune de inlocuirea ver unui postu comitatensu și comunale, și denumirile de pâna acum in comitatulu nostru puru romanu, facendu-se pretotinde-ne in sensulu contrariu, dovedescu pe fatia ignorarea ordinaciunilor celor mai inalte, și ne intarescu in prepusulu nostru, cumca administrațiunea comitatensa calcandu dreptulu naționalității in adinsu, este apesatória prosperității naționalii; și contrarie intentiunilor salutarie ale Maiestății Sele preabunului nostru monarchu. —

Spre dovedirea asertului presentu, sa ne fia permis a enumerá unele fapte eclatante și nedenegavere :

In comitatulu acest'a precum de comunu este cunoscuta facendu-se mai multe schimbări sub administrațiunea domnului Ștefanu Ambrus devenira in mai multe cercuri curatu române aplicati și respective denumiti Magiari și Germani de judi cercuali, și jurasori asemenea de naționalitate straina, iara de Români pelânga tôte ca suntu destui mai abili; — nici vorba, și prin astfelu de partinire și protectiuni din partea capiloru comitatului, dorere ! Români nostri nici unui mixtum compositum de acesti'a nu potu fi preferiti in mijloculu Româniloru, și in comitatulu de o maioritate absoluta româna. —

E bine, dar lasandu alti oficianti comitatensi afara, sa trecemu acum'a la notarii comunali, și sa scarmanâmu o cestiune vitala din notariatele respective; asiadara postimu procedura :

Notariatulu Vermesului cu 3 Comune curatu române, capetá de notariu unu Germanu. —

In notariatulu Bocsi'a-româna cu 2 Comune curatu române reposandu notariulu românu se aplicá unu notariu magiaru. —

Notariatulu din Oraviti'a româna morindu notariulu, administrațiunea comitatensa nici n'a acceptatu sa recésca mortulu pâna ce a și denumitu pre altulu in locu-i (fresce fiu de protectiune.)

In Bocsi'a montana acum facendu-se mai de multu intrigi și calumnie infiorátore din partea unoru inimi și contrari contr'a notariulu P. P. acestu individa bravu și Românu zelosu, fâra de a se fi constatat adevêrulu mentiunatelor calumnie, și numai spre a le implini dorintia acelor contrari ai sei, — devenindu demissiunatu, carele paralisá tôte loviturile contrariloru cu o energia și activitate neînfranta, aperandu caus'a naționala și bisericésca pentru increderea de carea se bucura la poporulu românu, și mai cu séma la barbati de frunte ai națiunei, — acum decadiu vîptima intrigiloru infernali remanandu cu o familia numerósa fâra esistintia și pe marginele cele mai extremi ale desperatiunei.

Acestu bravu și diligintu individu la intrarea s'a in postu cá notariu comunale la anulu 1859—1860 inca sub sistem'a absolutistica, luptandu-se cu atâtea elemente ce locuiescu in comun'a acést'a și suferindu câte tôte neplaceri au introdusu limb'a româna de oficiósa in tôte afacerile comunali și cu bravura a sustinut'o ba necrutându-si ostenecele și lucrandu neintreruptu prelânga cea mai esacta portare a oficiului seu notariale, și la judetiulu cercuale numai prin nișuțiile sele s'au respectatu limb'a româna in tôte notariatele a le cercului. — Dar ce se vedi acum'a Dlu administratoru Ambrasiu

ne ferici cu unu notariu Germanu (postimu intr'o comuna cu maioritate absoluta româna), asiá debile încátu, dupa cum ne comunica antistele comunalu, mai ca nici limb'a materna nu o seie bine, necumu sa fia in stare cele mai mici corespundintie ale concepe. —

Prin inlocuirea acestui notariu aici la noi devenindu stațiunea notariala din Zaguseniu cu 5 comune curatu române vacanta, carea au fostu portat'o acel'a, Dlu Ambrus nu pregeta, macarca a fostu promisu ma și denumitu pe unu teneru bravu românu, totusi cá sa nu ieșe din usu au retrasu decretulu de denumire pentru atare tineru și in urma denumi pre unu individu de totu strainu, carele fâra ai vatamá originea debuie sa fia din némulu lui F (numai sa corespunda apoi de ce nému va fi! Red.) căci fapta e cumca acest'a nici românu, nici magiaru, nici slavénu, dar nici germanu nu e, apoi și astfelu de ómeni inca afla preferintia in comitatulu nostru, și fabricatoarele atátoru creaturi quodlibice, cine óre pöte sa fia altulu decâtu administrațiunea comitatensa ?

Acum se întrebâmu și noi cá fratii Lugosieni, óre asiá precepe Dlu administratoru comitatensu egal'a indreptatire, și mandatulu altissimu, a aplicá la locurile desu locuite de Români numai barbati din sinulu naționalității române ?

Óre limb'a româna — carea s'a introdusu cu atâtea lupte și suferintie, cá limba oficiósa in tôte notariatele române, cum se va poteá sustine in vigóre, și poporulu cum si va vedé realizate dorintiele cele mai ferbinti, candu nici chiaru notarii pre cari poporulu i tine din crunt'a lui sudóre, nu-su Români și n'au cunoscutia cátu-i negru subt unghia, despre limba ori literatur'a româna ?

Óre poporulu ce incredere pöte avé in organele guvernului de acum'a, candu si vede chiaru dreptulu de alegere sanctionatu prin lege calcatu in picioré și rapitu din mâni mai pre susu dupa cum erá si in sistem'a absolutistica, candu Boemii impleau comunele cu venetici, și pe la oficiolatele publice de statu numai vedeai Românu de leacu ?

Acesti'a celu puțin trageau cu turt'a de miere pre la buza și tinendu-se de formalitățile prescrie prin lege; faceau candidatiuni, și mulcomiau poporulu alegatoriu cu dreptulu de candidare; dar acum'a apere Domnedieu, asiá ce-va nu se intempla nici de felu; putemu dice dara cu tóta resolutiunea; ca nu-i absolutismu, numai chiaru despotismu !

Aceste tôte-su fapte evidente, și argumente destulu de ponderóse a poté strigá cu fratii Lugosieni; Dómne aperi națiunea româna de fii retaciti, și carmuitori, fâra sentiu de dreptate, și adevêru !

Sermanu poporu românu pâna candu vei mai poté suferi atâtea lovituri vitrege; candu sórtea-ti asiá decadiuta, încátu nici pre unu notariu pre carele tu-lu platesci, tu-lu hranesci, și imbraci, nuti iertatu a ti-lu alege, și de tine fâra tine, ti-lu arunca din nainte sa-lu recunosci de notariu ca-i denumitu de Mari'a Sea ! Vomu scrie altadata altele și mai lamurite, in sa acum nemai voindu a abusá de paciéntia publicului cititoriu, ne recomandâmu pâna la revedere. Toti Români biresim'tori.

Nu scimu încátu se face servitiu opiniunei publice cu corespundintie de acestea, care se desmintiescu iara prin aceia, pe carii s'aru vedé ca i apara. (Vedi nr.ii 63, 70 și celu de acum ai „T. R.“) Amu datu locu și acestei de mai susu, pentruca on. corespundinte au cerutu acést'a pe responsabilitatea densului. Credemu in sa ca in viitoriu nu vomu mai veni in neplacut'a positione de a na sci insine cui sa credemu și sperâmu acést'a in interessulu reputatiunei morale a aceloru in a căroru nume și interessu se scriu corespundintiele. Ce e mai uritu și mai tristu, decâtu sa ne vedemu in fati'a interesseloru adeverate, mancandu-ne in vorbe unii cu altii și discreditandu-ne chiaru și fiindu in dreptu ? Red.)

Varietăți și noutăți de di.

Asiá dara totusi cu plata. Erá vorb'a ca comitii supremi redenumiti voru servi gratis. O fôia din Viena'a scrie acum ca comitii supremi nou denumiti, de cari se vorbi'a ca voru servi pe nimic'a, totusi suntu hotariti a trage platile și adeva din motivulu, ca multi, in privinti'a materiala, nu se afla in positione de a abdica de plata. De alta parte cá sa nu se vatemé egal'a indreptatire, genandui pre cei mai seraci impregiurarea, ca ei tragu plati și cei mai avuti nu.

— Mai multe diuarie imprastie scirea, ca bar. de Nopcea aru fi designatu de comite supremu alu comitatului Carasiu.

— Rescriptulu imp. prin care se conchiama diet'a — dupa cum se scrie lui „Erd. Het.“ — e redactatu in tôte trei limbile tierci.

